

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Iznācis žurnāla "Latvijas Lopkopis" janvāra numurs 2
- Dārzkopjiem nozīmīgi jaunumi 2
- VSAOI likmes 2016. gadā 3
- Iespēja reģistrēt elektroniski 3
- LLKC uzsāk jaunu akciju skolēniem – "Šodien laukos" 4
- Arī šogad uzmanības centrā – meža cūkas! 4
- Meteoprojekts palīdz apkarot laukaugu slimības 6
- Dažādi zemnieku tipi 7
- Tehnisko pakalpojumu cenu apkopojums par 2015. gadu 8
- Izveidots elektronisks Lauksaimniecības tehnikas katalogs 9
- Dzīvnieku ziemā radītie bojājumi augļu un ogu dārzos 10
- Atbalsts lauksaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošanai 11
- Pārtrauc atbalstu cūkgaļas uzglabāšanai 12
- Jaunajiem lauksaimniekiem vajag zemi un zināšanas 12
- Ieviests "dzeltēno kartīšu" sistēmu 13
- ES audzē lauksaimniecības eksportu 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2016. gada martā 14
- Smiltsērķšķi – izejviela 70 produktiem 15

AKTUALITĀTES

PIETEIKTIES PLATĪBU MAKSĀJUMIEM ŠOGAD VARĒS TIKAI ELEKTRONISKI

Lauku atbalsta dienests (LAD) informē, ka, sākot ar šo gadu, pieteikties uz platību maksājumiem varēs tikai elektroniski, izmantojot LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmu (EPS). Lauksaimniekiem jābūt EPS lietotājiem.

Lai varētu lietot minēto sistēmu un iesniegt tajā iesniegumu, lauksaimniekiem jānoslēdz līgums par LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmas pakalpojumu izmantošanu. LAD aicina visus lauksaimniekus, kuri jau nav kļuvuši par EPS lietotā-

jiem līdz šim, noslēgt lietotāja līgumu tuvākajā laikā, lai pavasarī laikus varētu sākt lietot EPS un iesniegt iesniegumu maksājumu saņemšanai. Līguma forma ir pieejama gan elektroniski LAD mājaslapā www.lad.gov.lv izvēlnē "Kā kļūt par EPS lietotāju", gan arī jebkurā LAD klientu apkalpošanas centrā. Aizpildītu līgumu var iesniegt gan personīgi LAD klientu centros, gan elektroniski, izmantojot elektronisko parakstu.

Pavasarī, pirms uzsāksies platību maksājumu iesniegšana EPS, LAD organizēs atbalsta pasāku-

mus par EPS lietošanu un pieteikšanos platību maksājumiem elektroniski. Atbalstu sniegs arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs. LLKC ir sertificēti vairāk nekā 100 konsultanti visos Latvijas novados, kas palīdzēs pieteikumus aizpildīt elektroniski.

Jautājumu un neskaidrību gadījumos lauksaimnieki var saņemt konsultācijas LAD klientu apkalpošanas centros klātienē, rakstot e-pastu: klienti@lad.gov.lv vai zvanot uz informatīvo tālruni 67095000.

LAD informācija

IZNĀCIS ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" JANVĀRA NUMURS

Žurnāla "Latvijas Lopkopis" janvāra numurā lasītājiem piedāvājam gan ekonomista Andra Miglava pētījumu par to, kādēļ Baltijas valstīs ir zemākās piena cenas, gan virkni lietderīgu rakstu piena un gaļas lopu audzētājiem un aitkopjiem.

"Šobrīd ražotāji tirgū strādā individuāli un sadrumstaloti. Jautājums – vai piena ražotāji spēj vienoties rīcībai?" tā vaicā ekonomists Andris Miglavs, kurš saskata virkni iemeslu, kādēļ Baltijas valstīs ir ES zemākās piena iepirkuma cenas. Par tiem – žurnāla janvāra numurā.

Pārdomas par nozari un uzņēmuma attīstības perspektīvas izklāsta AS "Smiltenes piens" padomes priekšsēdētāja Gita Mūrniece. Bet pieredzē, kā saimniekot ekonomis-

ki grūtos apstākļos, dalās vienas no Latvijā ražīgākās piena saimniecības īpašniekiem z/s "Kalējiņi 1" saimnieks Kaspars Putrālis.

Konsultante un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere piedāvā vērtīgus padomus piena ražotājiem, kā novērst dažādas problēmas ganāmpulkos, uzlabot piena kvalitāti un līdz ar to – ieņēmumus. To, cik liela nozīme zīdītājgovju ganāmpulkos ir atražošanai, skaidro LLKC Kuldīgas konsultāciju biroja lopkopības konsultante Inga Muižniece. Žurnālā arī apskats par aitu kūtim – kādus risinājumus izvēlēties. Savukārt zirgkopības entuziastiem būs interesanti uzzināt, ko par zirgu labturību saka starptautiskās kategorijas jāšanas sporta stjuarte Indra Gabaliņa.

Kā ierasts, žurnālā arī ziņas no globālā piena un gaļas tirgus, pa-

domi saimnieku veselības uzturēšanai, recepte, aptauja un, protams, – anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt visās Latvijas Pasta nodaļās, abonēšanas indekss – 2044. Žurnāla iepriekšējo mēnešu numurus var iegādāties LLKC birojā Ozolniekos, Rīgas ielā 34. **■**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

AKTUALITĀTES

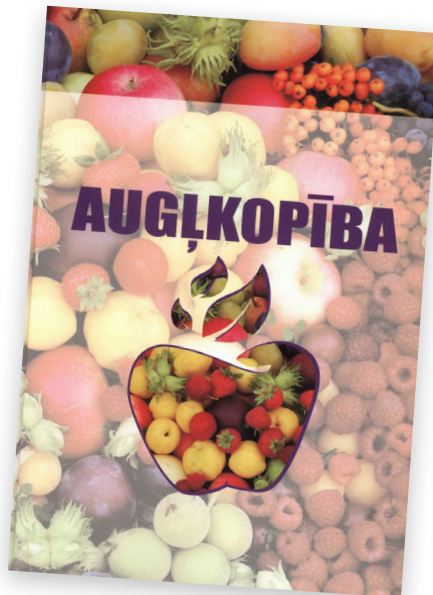
DĀRZKOPJIEM NOZĪMĪGI JAUNUMI

Latvijas dārzkopības nozarē 2016. gads ir sācies ar vairākiem ievērojamiem notikumiem, kuru nozīmīgumu mēs vēl varēsim novērtēt daudzus gadus.

Dobelē gada sākumā darbu sācis Dārzkopības institūts. Tas izveidots, reorganizējot Latvijas Valsts augļkopības institūtu (LVAI), papildinot ar SIA „Pūres dārzkopības pētījumu centrs” pētniekiem un speciālistiem, kā arī zemnieku saimniecības „Vīnkoki” vīnogu selekcionāru Gunvaldi Vēsmiņu. Jaunizveidotais institūts atrodas LLU pārraudzībā.

Savukārt 13. janvārī Pētera Upīša piemiņas muzejā notika grāmatas „Augļkopība” atvēršanas svētki. Grāmata ir 30 augļkopības nozares zinātnieku, praktiķu un audzētāju kopdarbs, kam līdzīga nav bijis jau vairākus nekā 50 gadus.

Vajadzība pēc jaunās augļkopības grāmatas, veidojoties mūsdienīgiem komercdārzkiem, gaisā virmoja jau ilgi, un par šīs idejas autori kļuva modernās augļkopības virzītāja un iedvesmotāja Māra Skrīvele. Idejas

attīstības procesu sekmīgi koordinēja Edīte Kaufmane. Grāmatas „Augļkopība” atbildīgā redaktore ir Laila Ika-se. Kopīgā darba rezultāts ir grāmata vairākus nekā 500 lappušu apjomā. Grāmatā apkopota pēdējo 20 gadu zinātnieku un komercdārzētāju pieredze, kas krietni atšķiras no iepriekš pierastā ekstensīvajos augļu un ogu dārzos. Apskatīta arī augļaugu bioloģija, se-

lekcija un ģenētika. Šo grāmatu varēs izmantot daudzi dārzkopības studenti, augļkopji un interesenti, kuri centīsies izprast augļkoku un ogulāju audzēšanas un uzglabāšanas tehnoloģijas.

Grāmatā ir aktualizētas jomas, kuras cilvēks savas darbības rezultātā var iespaidot. Piemēram, optimālu augšanas apstākļu nodrošināšanu augiem, jau ierīkojot ilggadīgos stādījumus, pārdomāti veicot saimniecisko darbību: augus veidojot, balstot, kopjot, mēslojot saskaņā ar augšanas un attīstības cikliem, neradot lieku vides piesārņojumu, vienlaikus nodrošinot auga spēcīgu un veselīgu augšanu, lai tas tiktu mazāk pakļauts kaitīgo organismu ietekmei.

Grāmata izdota 1000 eksemplāros un gaida savus saimniekus Dobelē, kā arī pasākumos, kuros aktīvi piedalās Dārzkopības institūta zinātnieki, piemēram, dārzkopju ikgadējā konferencē, kas šogad notiks Bulduros 19. februārī, vai LLU zinātniski praktiskajā konferencē 25. un 26. februārī. **■**

Imants Miša, LLKC Augļkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā

**GRĀMATVEDĪBA
UN NODOKĻI**

VSAOI LIKĒS 2016. GADĀ

Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) likmes 2016. gadam nosaka Ministru kabineta 22.12.2015. noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem 2016. gadā".

Likme nemainīga saglabājas darbiniekiem, kas apdrošināti visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, kā arī pašnodarbinātajiem.

Diferencētais neapliekamais minimums, atvieglojumi par apgādībā esošām personām

Iepriekšējā "Lauku Lapas" numurā minēju, ka likums "Par IIN" nosaka diferencēta neapliekamā minimuma ieviešanu, sākot ar 2016. gadu. Šis gads sākās ar MK noteikumiem Nr. 1, kas detalizēti skaidro šo likuma "Par IIN" normu, kā arī nosaka atvieglojumu apmēru par apgādībā esošām personām.

Atvieglojumi par apgādībā esošu personu ir noteikti 175 eiro apmērā (2015. gadā bija 165 eiro). Atgādinu, ka no šī gada mainās personu loks, kas drīkst būt apgādībā!

Saistībā ar diferencēto neapliekamā minimumu tiek ieviestas divas neapliekamā minimuma summas – minimālais mēneša neapliekamais minimums un maksimālais gada neapliekamais minimums.

Mēneša neapliekamais minimums ir summa, ko darbinieka ienākumam piemēro tas darba devējs, kuram ir iesniegta darbinieka elektroniskā algas nodokļa grāmatiņa. Šī neapliekamā minimuma summa ar katru gadu samazināsies, un MK noteikumi nosaka šādas neapliekamā minimuma summas:

Šeit skatāms apkopojums par VSAOI likmēm dažām sociāli apdrošināto personu grupām:

Darba devēja likme	23,59%
Darba ņēmēja likme	10,50%
Darba ņēmējs – pensionārs – darba devēja likme	19,9%
Darba ņēmējs – pensionārs – darba ņēmēja likme	8,85%
Izdienas pensionārs vai valsts speciālās pensijas saņēmējs – darba devēja likme	21,51%
Izdienas pensionārs vai valsts speciālās pensijas saņēmējs – darba ņēmēja likme	9,57%
Pašnodarbinātais	30,58%
Pašnodarbinātais – pensionārs	28,21%
Brīvprātīgā likme pensijai	23,86%
Brīvprātīgā likme pensijai un invaliditātes, maternitātes, slimības un vecāku apdrošināšanai	31,47%
Brīvprātīgā likme mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbiniekam	34,09%
Brīvprātīgā likme mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbiniekam – pensionāram	28,75%
Brīvprātīgā likme mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbiniekam – izdienas pensijas saņēmējam vai invalidam – speciālās pensijas saņēmējam	31,08%

- 2016. gadā – 75 eiro;
- 2017. gadā – 60 eiro;
- 2018. gadā – 40 eiro;
- 2019. gadā – 20 eiro;
- no 2020. gada – 0 eiro.

Atkarībā no fiziskās personas visa gada laikā gūto ienākumu kopsomas personai tiks piemērots gada maksimālais neapliekamais minimums. Šī minimuma piemērošanai fiziskajai personai būs jāiesniedz gada ienākumu deklarācija. Maksimālais gada neapliekamais minimums pa gadiem ir noteikts šādā apmērā:

- 2016. gadā – 1200 eiro;
- 2017. gadā – 1380 eiro;
- 2018. gadā – 1560 eiro;
- 2019. gadā – 1740 eiro;
- no 2020. gada – 1920 eiro.

Līdz šim likums paredzēja, ka neapliekamā minimumu un atvieglojumus piemēroja tiem ienākumiem, kas tika aplikti ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa pamatlīkmi (23%). Ieviešot diferencēto neapliekamā minimumu, ienākumu apmēra noteikšanā ņem vērā visus nodokļa maksātāja gada ienākumus (tai skaitā ienākumus, kas apliekami ar samazinātu nodokļa likmi), izņemot:

- likuma "Par IIN" 9. pantā minētos neapliekamos ienākumus;
- saimnieciskās darbības ieņēmumus, par kuriem maksā patentmaksu;

• ienākumu, par kuru maksā mikrouzņēmumu nodokli.

MK noteikumi nosaka arī personas gada ienākuma apmēru, līdz kuram piemēro maksimālo gada neapliekamā minimumu, kā arī gada ienākumu apmēru, virs kura piemēro tikai minimālo gada neapliekamā minimumu. Ienākuma apmērs, līdz kuram piemēro maksimālo gada neapliekamā minimumu:

- 2016. gadā – 4560 eiro;
- 2017. gadā – 4800 eiro;
- 2018. gadā – 5040 eiro;
- 2019. gadā – 5280 eiro;
- no 2020. gada – 5520 eiro.

Ienākuma apmērs, virs kura piemēro tikai minimālo gada neapliekamā minimumu:

- 2016. gadā – 12 000 eiro;
- 2017. gadā – 13 200 eiro;
- 2018. gadā – 14 400 eiro;
- 2019. gadā – 16 200 eiro;
- no 2020. gada – 18 000 eiro.

MK noteikumos Nr. 1 ir atrodama arī formula, kuru izmanto nodokļa maksātāja gada diferencētā neapliekamā minimuma aprēķināšanai, kā arī gada diferencētā neapliekamā minimuma aprēķināšanas un piemērošanas kārtību par nepilnu taksācijas gadu. **PI**

Linda Puriņa, LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja

LDC INFORMĀCIJA

IESPĒJA REĢISTRĒT ELEKTRONISKI

Elektroniskās ziņojumu ievades sistēmas (EZIS) lietotājiem ir iespēja cūku, bišu saimju, trušu, mājputnu, kažokzvēru, savvaļas dzīvnieku vai putnu kustību (pārvietošanu/īpašumtiesību maiņu) reģistrēt mājaslapas autorizētajā sadaļā. Tas nozīmē, ka papīra formas deklarācijas vietā zi-

ņojums par šo sugu dzīvnieku pārvietošanu starp novietnēm un/vai īpašumtiesību maiņu reģistrējams elektroniski.

Katra no pusēm (nosūtītājs un saņēmējs) savu ziņojumu reģistrē neatkarīgi viena no otras. Tātad arī saņēmējs var paziņot datus pirmais un tikai pēc tam nosūtītājs. Jāatceras, ka dati

obligāti jāievada abām pusēm, pretējā gadījumā Novietnes žurnālā uzrādīsies nepabeigtie ziņojumi.

Video pamācības atrodamas: http://www.ldc.gov.lv/lv/elektroniska_datu_ievade/video_pamacibas/
Tālrunis: 67095069, 2201966 **PI**

LDC informācija

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

LAUKU ATTĪSTĪBA

LLKC UZSĀK JAUNU AKCIJU SKOLĒNIEM – “ŠODIEN LAUKOS”

Ar šī gada februāri LLKC uzsāk jaunu akciju skolēniem – “Šodien laukos”. Akcijas ietvaros LLKC komanda visa gada garumā gatavos interesantas, aizraujošas un izzinošas ziņas, kuras publicēs speciāli akcijai izveidotos sociālo tīklu kontos. Bet pats galvenais – akcijas laikā katru mēnesi tiks organizēti konkursi, kuros startējot, skolēni tiks pie vērtīgām balvām!

Akcija veidota ar mērķi popularizēt un radīt interesi par lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības nozarēm, kā arī veidot skolēnu auditorijai izpratni par nozaru darbību, īpatnībām un tradīcijām. Speciāli izveidotajās sociālo tīklu lapās varēs atrast informāciju gan par procesiem dabā, gan par dzīvniekiem, gan par profesijām, kas saistītas ar laukiem un izglītības iestādēm, kā arī jaunākajām tehnoloģijām, vidi un sociālajiem jautājumiem. Katrs mēnesis tiks veltīts citai tēmai, tāpēc būs aizraujoši sekot līdzi jaunumiem

visu gadu. Piedaloties konkursos, skolēniem būs iespēja aktīvi līdzdarboties un pašiem izziņāt šos jautājumus ar interesantu uzdevumu starpniecību.

Visa gada garumā skolēni tiks aicināti veidot video, fotografēt, rakstīt stāstus, minēt mīklas, izstrādāt tūrisma maršrutus, risināt krustvārdu mīklas, zīmēt un iesaistīties daudz citos aizraujošos konkursos, tādējādi krājot punktus lielajām balvām, kas tiks piešķirtas novembrī. Kopumā gada laikā tiks organizēti deviņi konkursi, tomēr, lai prieks piedalīties un iespēja uzvarēt būtu arī tiem, kas konkursam pieslēgušies vēlākos mēnešos, punktus varēs krāt arī par citām aktivitātēm, kas tiks izziņotas akcijas laikā.

Konkursā var startēt individuāli vai kā klase/kolektīvs. Individuālie dalībnieki cīnīsies par planšetdatoriem,

savukārt klasēm un kolektīviem būs iespēja laimēt ekskursiju 1000 eiro vērtībā, protams, neizpaliks arī ikmēneša dāvanas centīgākajiem.

Akcijas “Šodien laukos” sociālo tīklu konti, sākot no februāra, būs atrodamī portālos facebook.com un draugiem.lv. Konkursā aicināti piedalīties 6. līdz 9. klašu skolēni, bet to atbilstīt var ikviens interesents! Sākt piedalīšanos konkursā var pieteikt jebkurā laikā visa gada garumā.

Šobrīd jau zināms, ka februāris paies, sekojot “Pa pēdām”. Kam? Tas lai paliek dalībnieku ziņā! Sīkāku informāciju meklējiet sociālo tīklu lapās februārī!

Vairāk informācijas var uzzināt, sazinoties ar Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāju Baibu Bērziņu, rakstot uz e-pastu baiba.berzina@llkc.lv vai zvanot pa tālr. + 37127811676, kā arī, sekojot līdzi jaunumiem LLKC mājaslapā www.llkc.lv.

Informāciju sagatavoja **Baiba Bērziņa**,
LLKC Lauku attīstības nodaļas
projektu vadītāja

MEŽSAIMNIECĪBA

ARĪ ŠOGAD UZMANĪBAS CENTRĀ – MEŽA CŪKAS!

Daudziem lauku saimniekiem īpašumā ir ne tikai lauksaimniecības zeme, bet arī mežs. Tādēļ turpmāk LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centra speciālisti “Lauku Lapa” informēs par svarīgāko, kas attiecas uz meža lietām. Šogad vēl joprojām ir svarīgi Āfrikas cūku mēra (ĀCM) apkaršanas pasākumi, tādēļ īsi par būtiskāko.

Āfrikas cūku mēris ir ļoti lipīga meža cūku un mājas cūku infekcijas slimība, kas skārusi lielu Latvijas teritorijas daļu. Šoreiz vairāk par meža cūkām un pasākumiem, kas veicami slimības ierobežošanā.

Slimības izplatīšanās iemesli

ĀCM straujā izplatība ir saistīta ar vīrusa augsto izturību ārējā vidē un gaļas produktos. Vislielākais drauds slimības izplatīšanā ir cilvēks, kas nepazīnāti var izplatīt slimību lielos attālumos ar inficētu medījumu gaļu un trofejām. ĀCM izplatīšanos veicina

neziņošana par meža cūku nobeigšanu, medību higiēnas neievērošana, kā arī augsts meža cūku populācijas blīvums un migrācija. Slimības apkarošanu apgrūpina tas, ka vēl joprojām nav izdevies izstrādāt vakcīnu pret šo infekcijas slimību.

Ja gadās atrast beigtu meža cūku, obligāti jāziņo veterinārārstam, Pārtikas un veterinārajam dienestam (PVD) vai Valsts meža dienestam (VMD), lai kopīgiem spēkiem operatīvi noskaidrotu iespējamo dzīvnieku nāves cēloni, noņemtu paraugus laboratoriskai izmeklēšanai un veiktu vietas sakopšanas un dezinfekcijas darbus.

Meža cūkas drīkstēs medīt visā valsts teritorijā

Ar mērķi sekmīgāk apkarot ĀCM izplatību, spēkā pieņemti grozījumi Medību likumā, lai nodrošinātu vienmērīgu medību slodzi visās medību platībās un veicinātu intensīvākas meža cūku medības.

Grozījumi Medību likumā paredz

pienākumu medniekiem medīt meža cūkas iepriekš reģistrētos medību iecirkņos, sākot ar 200 ha platību, kā arī VMD dod tiesības lemt par medību tiesību piekritību platībās, kurās līdz šim meža cūku medības nebija atļautas. Tās ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, militāros objektos, medību platībās, kurās medību tiesības izmanto pats zemes īpašnieks un kuras nav reģistrētas medību iecirkņa sastāvā u.tml.

Līdz šo grozījumu pieņemšanai mežacūku medības varēja notikt 76% valsts teritorijas, bet atlikušajos 24% tās bija liegtas. Šīs platības kalpoja par patvērumu meža cūkām, mazinot medību sekmes blakus esošajās medību platībās un palielinot ĀCM tālākas izplatības risku.

Šie grozījumi Medību likumā ir spēkā līdz brīdim, kad meža cūku populācijas blīvums tiks samazināts līdz vienai meža cūkai uz 200 ha, bet ne ilgāk kā līdz 2020. gada 31. martam.

► 5. lpp.

Foto: slitere.lv

Vēsturiski ĀCM pirmo reizi tika konstatēts Āfrikas kontinentā. Vēlāk, pagājušā gadsimta 60-tajos gados tas izplatījās Spānijā un Portugālē, kur slimību apkarot izdevās tikai pēc 35 gadiem. 2007. gadā ĀCM sāka izplatīties Kaukāza reģionā, kur lielākā daļa meža cūku izmira. No Kaukāza sākās tālāka ĀCM izplatība Krievijā. Šobrīd ĀCM jau ir aptvēris lielu daļu no Krievijas, jo īpaši skarot Eiropas pierobežu, arī Baltkrieviju un Ukrainu. 2014. gadā ĀCM bija reģistrēts meža cūkām Lietuvā un Polijā. Latvijā pirmo reizi tas reģistrēts 2014. gada 26. jūnijā, un šobrīd slimība izplatījies jau lielā valsts teritorijas daļā.

◀ 4. lpp.

Plašāk ar Zemkopības ministrijas skaidrojumu Medību likuma grozījumos par meža cūku medībām saistībā ar ĀCM apkarošanu var iepazīties interneta vietnēs: www.zm.gov.lv, www.vmd.gov.lv, www.mkpc.llkc.lv.

Par katru nomedīto sieviešu kārtas meža cūku – 100 eiro

No 2015. gada 20. novembra stājās spēkā PVD rīkojums "Par nomedīto sieviešu kārtas meža cūku apmaksas kārtību", kas nosaka, ka par katru nomedītu sieviešu kārtas meža cūku mednieks var saņemt samaksu 100 eiro apmērā. Eiropas Komisija sedz 75% no šīs samaksas, bet atlikušie 25% tiek maksāti no Latvijas valsts budžeta.

Sieviešu kārtas meža cūku skaita strauja samazināšana ir efektīvākais veids, kā īsā laikā samazināt meža cūku populāciju Latvijā, ierobežojot Āfrikas cūku mēra tālāku izplatību. Jo pavasarī, piedzimstot siviņiem, meža cūku skaits varētu pat trīskāršoties un vasarā, kad meža cūkas aktīvāk pārvietojas, ĀCM zibenīgi varētu izplatīties tālāk, skarot arvien jaunas teritorijas.

Tā kā mednieku aktivitāte ir bijusi liela un līdz šī gada 20. janvārim

PVD ir saņēmis 5638 nomedīto sieviešu kārtas meža cūku pierādījumus, rīkojuma termiņš tiek pagarināts līdz 2016. gada 29. februārim.

VMD arī izdevis rīkojumu par meža cūku medībām un noteicis, ka meža cūku medības ar dzinējiem vai traucēšanu vēl ir atļautas no šī gada 1. līdz 29. februārim.

PVD ir izanalizējis informāciju un izveidojis kopsavilkumu par ĀCM izplatību Latvijā 2014. un 2015. gadā. Pagājušajā gadā saslimšana meža cūkām konstatēta 52 Latvijas novados (184 pagastos un 1 pilsētā) 1048 meža cūkām (626 beigtas, 422 nomedītas). Ar pētījumu plašāk var iepazīties interneta vietnē www.pvd.gov.lv.

Aicina kļūt par medniekiem

Gan lielsaimnieku, gan mazo zemju īpašnieku vēlēšanās ir izmantot savas tiesības un likumīgi medīt uz savas zemes. Līdz Medību likuma grozījumu pieņemšanai savā zemē (līdz 200 ha, bez iecirkņa reģistrēšanas) īpašnieks medību tiesības varēja izmantot pats nelimitēto dzīvnieku (lapsu, bebru u. c.)

un putnu medībām, vai rakstveidā pilnvarojot citu personu.

Sakarā ar ĀCM epizootiju tika veikti grozījumi Medību likumā un ir atļautas arī meža cūku (limitētais medējams dzīvnieks) medības šajās platībās.

LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs aicina lauksaimniekus kļūt par medniekiem. Lai kļūtu par mednieku, vispirms jāpabeidz mednieku kandidātu apmācību kursi (40 stundu programma). Kursos topošais mednieks tiek apmācīts gan šaušanā, gan sniegtas teorētiskās zināšanas, un viņš saņem izziņu par kursu beigšanu. Tālāk ar šo izziņu jaunais mednieks dodas uz jebkuru VMD virsmežniecību, kur var nokārtot mednieku eksāmenu gan teorijā, gan šaušanā. Kad pārbaudījumi nokārtoti, topošais mednieks virsmežniecībā, kas atbilst pretendenta deklarētajai dzīves vietai, lūdz izsniegt mednieka apliecību. Pēc tam jaunais mednieks pats meklē un domā, kurā medību kolektīvā vēlas iestāties. Mednieks var nebūt neviena medību kolektīva dalībnieks, bet piedalīties viesmedībās dažādos mednieku kolektīvos, kā arī medīt savā zemē bez iecirkņa reģistrācijas nelimitētos dzīvniekus, ievērojot to medību termiņus.

LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs arī organizē mednieku kandidātu apmācības. Kursanti apmācībās var piedalīties jebkurā reģionā pēc savas vēlmes. Pieteikšanās tiek organizēta centralizēti, informācija pa tālruni 20223626 (Juris Šaiters).

Sarmite Grundšteine, LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs

AUGKOPIĀ

METEOPROJEKTS PALĪDZ APKAROT LAUKAUGU SLIMĪBAS

Janvāra “Lauku Lapa” numurā LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis izteica gandarījumu, ka saimnieki aktīvi iesaistījušies tā dēvētajā meteo projektā jeb precīzās lauksaimniecības izmantošanā slimību apkarošanai laukaugos. Šoreiz par to plašāk.

Īsāk sakot, šis projekts ir darbību kopums slimību ierobežošanas un prognozēšanas jomā galvenajiem kultūraugiem, kam ir tiešs sakars ar integrēto augu aizsardzību. Meeoprojekts ir nosacīts darba nosaukums ilglaicīgam procesam, un šādu nosaukumu ieguvis, jo šogad tajā paredzēts iesaistīt trīs meteoroloģiskās stacijas, kuru datus plānots izmantot prognozēšanas modeļa adaptēšanā. Mārtiņš Cimermanis uzsvēra: “Saimnieki ir gatavi izmantot precīzās lauksaimniecības sniegtās iespējas, lai augu aizsardzības līdzekļus lietotu tieši tik, cik konkrētam augam nepieciešams, un tieši tik, lai šie izdevumi vairotu ienākumus.”

Plašāk par meteo projektu informē LLKC Augkopības nodaļas vadītājs **Oskars Balodis**:

Zināms, ka jau no 2014. gada 1. janvāra Latvijā ir ieviesta Integrētā augu aizsardzība. Ministru kabineta noteikumu Nr. 1056 “Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība” II nodaļas prasības ir obligātas visiem **profesionālajiem** augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, kā arī personām, kam nav apliecības otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu iegādei un lietošanai, bet kuras izmanto sniegtos pakalpojumus augu aizsardzības jomā. Latvijā šī prasība attiecas aptuveni uz 17 000 saimniecībām.

Šo minēto noteikumu 4.³ 2. punkts nosaka, ka, izvēloties nepieciešamos

augu aizsardzības pasākumus, lietotājs izmanto Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) mājaslapā publicēto vispārējo brīdinājuma sistēmu vai citu pieejamo informāciju par kaitīgā organisma parādīšanos un prognozi par tā attīstību.

LLKC konsultanti, iepazīstoties ar citu valstu pieredzi par kaitīgā organisma parādīšanās prognozēšanas iespējām, secināja, ka arī Latvijā šajā jomā ir jādarbojas aktīvāk.

Tā 2015. gada sākumā LLKC uzsāka šo projektu.

Projekta mērķis: lauka kultūraugu (graudaugu, rapšu, lauka pupu, kukurūzas u. c.) slimību prognozēšanas modeļu adaptācija un brīdinājuma sistēmas izstrāde Latvijā.

Projekta pamatojums: Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes direktīva 2009/128/EK un tai atbilstošie Latvijas Republikas MK noteikumi Nr. 1056.

Projekta aktualitāte: ekonomiski un tehnoloģiski pamatota kultūraugu slimību ierobežošana ir būtiska augkopības nozares konkurētspējas sastāvdaļa. Svarīgi izstrādāt tehnoloģiskus

modeļus, kas rada pēc iespējas mazākus riskus pesticīdu negatīvai ietekmei uz vidi.

Šajā projektā 2015. gadā iesaistījās arī SIA “AKPC” (konsultatīva darbība) un SIA “LAAPC” (izmēģinājumu ierīkošana).

Projekta ietvaros 2015. gadā:

- tika veikta konsultantu un zemnieku aptauja par problēmām un ieteikumiem slimību ierobežošanai graudaugos;
- veikti lauka izmēģinājumi ziemas kviešos divās saimniecībās ar atšķirīgu augsnes apstrādes veidu;
- organizētas LLKC konsultantu mācības un veikta zināšanu papildināšana uz šo izmēģinājumu bāzes par kviešu un kartupeļu slimībām.

Projekta īstenošanas gaitā LLKC plāno 2016. gadā iesaistīt trīs meteoroloģiskās stacijas, kuru datus paredzēts izmantot prognozēšanas modeļa adaptēšanā. LLKC 2016. gadā šajā projektā sadarbosies ar Norvēģijas kolēģiem, lai adaptētu tur lietoto slimību prognozēšanas modeli. Turvāko gadu laikā plānots pārbaudīt šī modeļa darbību Latvijas apstākļos. Plānots strādāt pie graudaugu un kartupeļu galveno slimību apkarošanas, ierīkojot lauka izmēģinājumus trīs saimniecībās. ■

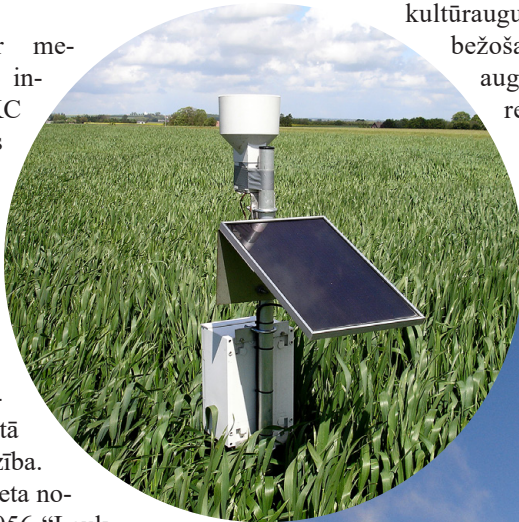

Foto: Ilze Skudra

Foto: Dainis Arbidāns

LOPKOPĪBA

DAŽĀDI ZEMNIEKU TIPI

Saimniekošanas stils lauksaimniecībā ir saistīts ar katras tautas kultūru, tās vēsturisko un stratēģisko izpratni, kādai saimniekošanai būtu jābūt. Saimniekošanas stils sevī ietver katra saimnieka īpašo veidu, kā organizēt darbus saimniecībā, tas ir, paša zemnieka saimniekošanas praksi un kultūrvēsturisko priekšstatu par saimniekošanu, kas laika gaitā tiek pārbaudīts un apstiprināts vai arī mainīts.

Tāpēc saimniekošanas stils lauksaimniecībā ir praktiskās pieredzes forma, kas veidojas no domāšanas un darīšanas, teorijas un prakses. Tā par zemnieku saimniekošanas tipiem izsakās profesors J. D. van der Ploegs (Nīderlande).

Piena lopkopībā strādājošos saimniekus viņš iedala četros tipos.

Zemnieks – govju draugs. Īpaši interesējas par dzīvniekiem. Ar īpašu centību viņš risina problēmas un ievieš dažādus uzlabojumus govju labā. Govju draugam ir emocionāla uztvere, viņš labi izprot dzīvniekus: jūt, vai govš ir apmierināta vai ne. Visbiežāk viņš to vienkārši zina bez īpašām pazīmēm un galvas laužīšanas.

Tehniskais saimnieks. Izeju no problēmām saskata tehniskos risinājumos: aprīkojums, celtniecība, standartizēta darba kārtība. Viņam ir vajadzīga īpaša motivācija, lai sekotu līdzi govju signāliem un reaģētu uz tiem nekavējoties un efektīvi.

Kalkuletājs. Vienmēr izvairīsies no liekiem tēriņiem un labprāt atturēsies no investēšanas. Saimniecības vadīšana ir konservatīva. Viņš labāk uzņemas cīņu ar sekām, nekā domā preventīvi par nākotnē iespējamu notikumu ietekmēšanu.

Biznesmenis. Savu govī redz kā ražotāju, labi spēj visu iztēloties grupās, skaitļos un plānos. Biznesmenim patīk darīt darbus strukturēti, tāpēc viņš izmanto stingrus kritērijus: šai govij viss kārtībā, tai govij nepieciešama īpaša aprūpe, bet vēl cita tūlīt jābrāķē.

Literatūrā ir atrodami arī citi saimnieku iedalījumi pēc saimniekošanas stila. Piemēram, šādi ir Vācijas un Nīderlandes saimnieku portreti pēc Nīderlandes profesora Lēvisa domām.

Daudzpusīgais zemnieks. Man patīk pievilcīgas, resnas govīs. Izslaukumam ir nozīme; apgrozījums un izaugsme arī ir man ļoti svarīgi rādītāji. Rādītājs ir arī tas, ka ciltsdarbu es uzmanu. Neļauju izslaukumam palielināties pārāk daudz, jo es varu turēt vairāk govju, un tādejādi palielināt apgrozījumu un izaugsmi.

Taupīgais zemnieks. Es cenšos nodarboties ar lauksaimniecību tik ekonomiskā veidā, cik iespējams. Es samazinu izmaksas, cik vien iespējams, un man ir minimālas parādsaistības. Tādā veidā man izdodas gūt labus ienākumus un saglabāt nākotnes perspektīvas.

Praktiskais zemnieks. Es mēģinu veikt ļoti labi visu, ko daru. Saimnie-

cības vadīšanas māksla ir precizitāte un saskaņotība. Attīstot saimniecību, man ir jābūt uzmanīgam, nedrīkstu šaut ārpus iespējām. Visur un vienmēr ir nepieciešams rast praktisku līdzsvaru.

Govju draugs. Man ļoti patīk dzīvnieku audzēšana, un man vislabākās lietas dzīvī ir rūpēties par dzīvniekiem un redzēt piena plūsmu. Tas ir iemesls, kāpēc es daudz uzmanības pievēršu rupjās barības ražošanai, kā arī optimālai lopbarības izmantošanai un barības devām. Lai es varētu šādā veidā darboties, man nedrīkst būt pārāk daudz lopu, jo tiem ir nepieciešama individuāla aprūpe un uzmanība.

Zemnieks tehniķis. Man ļoti patīk strādāt ar tehniku gan uz lauka, gan garāžā, veicot ne tikai tehnikas apkopi, bet arī remontējot to. Vissvarīgākā lieta man ir darīt visus darbus uz lauka un kūtī pēc iespējas efektīvāk. Mans mērķis nav visaugstākie izslaukumi no govīs, jo lielais izslaukums nav problēmu un izdevumu vērts, kas tam varētu nākt līdzī.

Zemnieks finansists. Lai gūtu labus ienākumus, vispirms ir nepieciešams daudz investēt un iztērēt daudz naudas. Tas nozīmē, ka kādam ir smagi jāstrādā un tiešām jāvirza saimniecība. Tāpēc citi dažreiz mani sauc par fanātiķi, bet vienam ir jābūt tādām, ja vēlas izdzīvot.

Priecāsimies, ka mēs, vienā nozarē strādājošie, varam būt tik dažādi. Pie kura zemnieku tipa piederī tu, lasītāj? **■**

Publicēšanai sagatavoja **Silvija Dreijere**, LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja

EKONOMIKA

TEHNISKO PAKALPOJUMU CENU APKOPOJUMS PAR 2015. GADU

A izvadītajā 2015. gadā par 0,03% salīdzinājumā ar 2014. gadu pieaudzis vidējais tehnisko pakalpojumu cenu līmenis Latvijā, liecina Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra speciālistu apkopotās tehnisko pakalpojumu cenas. No tā var secināt, ka vidēji tehnikas pakalpojumu cenas pēdējos divos gados būtiski nav mainījušas.

Pakalpojumu cenu izmaiņas lielākoties bijušas amplitūdā līdz 10%. Lielākas izmaiņas vērojamas tikai dažiem pakalpojumiem. Cenas samazinājums bijis: frēzēšanai – par 12,68%, sējumu ecēšanai – par 17,93%, graudu tīrīšanai – par 16,15%, traktoru (4x4, 80 zirgspēki (Zs)) nomai – par 10,39%, traktoru (4x4, virs 120 Zs) nomai – par 14,08 %, kāpurķēžu traktora nomai – par 14,02%.

Cenas palielinājums bijis: augšnes apstrādei ar kombinēto agregātu (augšnes apstrāde + sēšana) – par 11,11%, kartupeļu stādīšanai – par 18,85%, minerālmēsļu izkliešana – par 12,01%, graudu kaltēšanai – par 14,60%, šķeldošanai – par 20,64%.

Salīdzinot tehnisko pakalpojumu cenas pa reģioniem, var secināt, ka cenu atšķirības ir nelielas. Vidēji tehnisko pakalpojumu cenas viszemākās ir Kurzemes reģionā. Salīdzinot ar to, Vidzemes un Latgales reģionos tās ir par 2% augstākas, Pierīgā – par 5% augstākas un Zemgales reģionā – par 7% augstākas. Arī 2014. gadā Zemgales reģionā bija visaugstākās cenas, ko, iespējams, var skaidrot ar to, ka darbojas vismaksātspējīgākie lauksaimnieki. Turklāt lielākā daļa saimnieku ir nodrošinājušies ar nepieciešamo tehniku un nav ieinteresēti pakalpojumus ne pirkt, ne pārdot.

Tehnikas pakalpojumu cenu atšķirības reģionos lielā mērā ietekmē saimniecību specializācija tajos un pieprasījuma atšķirības pēc atsevišķiem pakalpojumiem. Piemēram, kūtsmēsļu izkliešana dārgāka ir Latgalē, minerālmēsļu izkliešana – Zemgalē, Vidzemē, Kurzemē, rapša kulšana – Pierīgā.

LLKC novadu lauku attīstības speciālisti, kuri piedalījās tehnisko pakalpojumu cenu apkopošanā, atzīst, ka daudzos novados nav specializētu pakalpojumu sniedzēju, un šis tirgus valstī ir ļoti neliels.

► 9.lpp.

N.p.k.	Tehniskie pakalpojumi	Mērvienība	Vidējā cena 2015. g., eiro	Vidējā cena 2014. g., eiro	Izmaiņas (2015. g. pret 2014.g.)	Maksimālā cena 2015. g., eiro	Minimālā cena 2015. g., eiro
1	Šķīvošana	eiro/ha	30,65	30,74	-0,28%	33,64	28,33
2	Organisko mēsļu izkliešana	eiro/t	3,18	2,95	7,88%	3,72	2,49
Aršana (korpusu skaits)							
3	3 korpusu arkls	eiro/ha	47,23	45,83	3,05%	51,26	45,41
4	4 korpusu arkls	eiro/ha	47,03	50,28	-6,47%	49,23	41,83
5	5 korpusu arkls	eiro/ha	50,33	50,09	0,48%	51,20	47,67
6	virš 5 korpusu arkls	eiro/ha	49,38	48,56	1,68%	55,00	45,00
Kultivēšana (darba platums)							
7	līdz 4 m	eiro/ha	28,54	28,52	0,06%	29,26	21,00
8	4-6 m	eiro/ha	29,38	30,23	-2,82%	31,67	25,00
9	virš 6 m	eiro/ha	29,00	28,67	1,15%	33,33	25,50
10	Dziļirdināšana	eiro/ha	44,44	43,70	1,69%	50,00	39,17
11	Frēzēšana	eiro/ha	37,94	43,45	-12,68%	44,00	33,13
12	Šļūksana	eiro/ha	20,91	21,16	-1,17%	22,67	19,44
13	Augšnes kombinētā pirmssējas apstrāde*	eiro/ha	36,75	40,33	-8,88%	40,27	35,00
14	Graudaugu sēšana	eiro/ha	28,15	28,06	0,32%	30,32	25,80
15	Kombinētais agregāts (augšnes apstrāde+sēšana)**	eiro/ha	45,93	41,34	11,11%	49,14	32,50
16	Pieveļšana	eiro/ha	15,87	17,56	-9,63%	22,50	14,09
17	Sējumu ecēšana	eiro/ha	17,24	21,00	-17,93%	20,00	15,00
18	Kartupeļu stādīšana	eiro/ha	64,66	54,40	18,85%	78,95	46,39
19	Kartupeļu vagošana	eiro/ha	28,21	26,82	5,17%	30,66	24,30
20	Smidzināšana (traktorvilkmes)	eiro/ha	20,08	20,24	-0,78%	20,83	15,83
21	Minerālmēsļu izkliešana	eiro/ha	18,20	16,25	12,01%	18,70	15,97
Zāles pļaušana:							
22	traktors+pļaujmašīna	eiro/ha	34,00	35,08	-3,08%	35,67	32,32
23	pašgājējplaujmašīna	eiro/ha	36,08	34,96	3,21%	40,00	33,13
24	Ganību apļaušana	eiro/ha	30,47	28,95	5,26%	33,00	26,25
25	Grāvju un ceļmalu apļaušana	eiro/h	28,40	27,72	2,45%	35,00	25,00
26	Vālošana - ārdīšana	eiro/ha	22,01	21,88	0,61%	23,75	19,92
27	Presēšana ķīpās (siens)	eiro/ha	42,21	43,72	-3,44%	75,00	34,60
Presēšana rituļos:							
28	siens	eiro/gab.	4,81	4,58	5,09%	5,35	3,82
29	siens	eiro/ha	41,74	42,68	-2,21%	50,00	39,00
30	skābsiens (ieskaitot plēvi un tīklu)	eiro/gab.	14,80	15,68	-5,64%	16,17	13,08
Zāles smalcināšana:							
31	piekabināms smalcinātājs	eiro/ha	36,93	40,62	-9,10%	44,57	32,15
32	pašgājējsmalcinātājs	eiro/ha	40,57	41,23	-1,60%	64,33	29,83
33	Savācējpiekabe	eiro/ha	31,58	29,00	8,91%	33,80	28,75
Graudaugu kulšana:							
34	ar salmu smalcināšanu	eiro/ha	61,47	61,24	0,38%	63,86	59,05
35	bez salmu smalcināšanas	eiro/ha	57,48	54,40	5,65%	61,95	53,64
36	rapsis	eiro/ha	64,36	63,33	1,63%	67,50	63,75
37	Salmu smalcināšana	eiro/ha	28,27	29,08	-2,79%	43,33	18,00
38	Kartupeļu lakstu pļaušana	eiro/ha	29,88	28,62	4,39%	36,89	21,00
39	Kartupeļu kratīšana	eiro/ha	83,91	78,06	7,50%	93,33	60,88
40	Kartupeļu novākšana ar kombainu	eiro/ha	216,18	212,63	1,67%	256,67	161,43

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

N.p.k.	Tehniskie pakalpojumi	Mērvienība	Vidējā cena 2015. g., eiro	Vidējā cena 2014. g., eiro	Izmaiņas (2015. g. pret 2014.g.)	Maksimālā cena 2015. g., eiro	Minimālā cena 2015. g., eiro
41	Graudu kaltēšana	eiro/t%	5,15	4,49	14,60%	7,35	3,81
42	Graudu tīrīšana	eiro/t	7,09	8,46	-16,15%	9,19	5,99
43	Graudu malšana	eiro/t	16,51	16,34	1,06%	20,43	14,90
44	Graudu kodināšana	eiro/t	14,23	13,25	7,37%	16,00	8,75
Traktoru noma (dzinēja jauda)							
45	4x2 līdz 80 Zs	eiro/h	16,85	18,43	-8,60%	28,00	14,54
46	4x2 līdz 100 Zs	eiro/h	19,22	21,31	-9,82%	20,71	17,25
47	4x2 virs 100 Zs	eiro/h	23,61	24,60	-4,01%	25,88	20,00
48	4x4 80 Zs	eiro/h	17,83	19,90	-10,39%	25,00	16,22
49	4x4 80-120 Zs	eiro/h	22,93	22,30	2,84%	30,00	17,33
50	4x4 virs 120 Zs	eiro/h	25,13	29,25	-14,08%	35,00	21,22
51	kāpurķēžu traktors	eiro/h	28,20	32,80	-14,02%	40,00	21,00
Kravas automobīlis (kravnesība)							
52	1,5-10,0 t	eiro/km	0,80	0,77	3,53%	0,99	0,65
53	virš 10,0 t	eiro/km	0,90	0,96	-6,51%	1,00	0,80
54	Sniega šķūrēšana	eiro/h	24,67	25,08	-1,63%	27,50	20,16
55	Sniega šķūrēšana	eiro/km	12,82	12,61	1,63%	16,67	10,50
56	Šķeldošana	eiro/m ³	3,46	2,87	20,64%	4,00	3,00

UZZIŅAI

Tehnisko pakalpojumu cenu apkopojums veikts, pamatojoties uz novadu lauku attīstības speciālistu iesūtīto informāciju par 56 dažādu tehnisko pakalpojumu cenām visos Latvijas reģionos – šķīvošanu, organisko un minerālmēsļu izkliedēšanu, aršanu, kultivēšanu, dziļirdināšanu, frēzēšanu, šļūkšanu, graudaugu sēšanu, pievelšanu, kombinēto augsnes apstrādi, sējumu ecēšanu, kartupeļu stādīšanu un vagošanu, smidzināšanu, zāles pļauju, ganību apļaušanu, grāvju un ceļmalu apļaušanu, zāles vālošanu, presēšanu ķīpās un rituļos, savācējpiekabes izmantošanu, graudaugu kulšanu, salmu un zāles smalcināšanu, kartupeļu lakstu pļaušanu, kartupeļu krafišanu un novākšanu ar kombainu, graudu kaltēšanu, tīrīšanu, malšanu, kodināšanu, sniega šķūrēšanu, šķeldošanu, kā arī dažādu jaudu traktoru nomu un kravas automobiļa izmantošanu.

Apkopotie dati neatspoguļo Latvijas vidējos rādītājus un izmantojami tikai informatīvos nolūkos.

8. lpp.

Tehnikas pakalpojumus lielākoties sniedz saimnieki, kuri paši nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu un pakalpojumus sniedz laikā, kad saimniecības darbi ir izdarīti, kā arī lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvi. Tas, ka pakalpojumu sniedzēju skaits ir mazs un līdz ar to konkurence nav liela, bieži vien ietekmē cenu. Cena mēdz būt atkarīga arī no tā, vai tiek apstrādāta liela platība vai maza (sevišķi izteikti tas ir kartupeļu audzēšanā).

LLKC ekonomikas nodaļas vadītāja **Santa Pāvila**: “Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tehnisko pakalpojumu cenas nav būtiski mainījušās, kas lie-

cina par to, ka pieprasījums un piedāvājums pēc pakalpojumiem ir stabils. Nedaudz samazinājies pieprasījums pēc zāles smalcināšanas pakalpojumiem, jo mainījās Platībmaksājumu saņemšanas noteikumu prasības. Atsevišķiem pakalpojumu veidiem, piemēram, kartupeļu stādīšanai cenas ir pieaugušas, kas, visdrīzāk, norāda uz to, ka ir samazinājies šī pakalpojuma sniedzēju skaits.

Tehnisko pakalpojumu cenu apkopojums par 2015. gadu ir pieejams LLKC mājaslapā www.llkc.lv sadaļā “Noderīgi”. **■**

Liene Kalniņa,

LLKC ekonomikas konsultante

LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKA

IZVEIDOTS ELEKTRONISKS LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKAS KATALOGS

Sadarbībā ar biedrību “Lauksaimniecības tehnikas ražotāju un tirgotāju asociācija”, kā arī atsevišķām tehnikas tirgotājām firmām, tapis Latvijā pirmais elektroniskais Lauksaimniecības tehnikas katalogs. Katalogu iespējams apskatīt šeit http://laukutikls.lv/riki/tehnikas_katalogs/.

Elektroniskajā datubāzē apkopota informācija par aptuveni 5000 dažādām tehnikas vienībām, ietverot tehnisko specifikāciju, informāciju par tirgotājiem (kontakti, tiešā saite uz mājaslapām) un atsevišķos gadījumos – arī aptuveno cenu. Tas, protams, nav vispilnīgākais Latvijā pieejamās tehnikas apkopojums, bet ir visplašākais vienkopus esošais materiāls šobrīd, un mēs vēl joprojām strādājam pie tā, lai pārējās tirgotājas firmas papildinātu jau esošo datubāzi ar informāciju par savu tehnikas sortimentu.

Katalogs nemitīgi ir attīstības stadijā un tiks periodiski atjaunots un uzlabots. Mēs kopā padarīsim šo datu bāzi par lauksaimnieciskajā ražošanā iesaistītajiem noderīgāko attiecīgās tehnikas pamatizvēles platformu, sīkākās detaļas precizējot jau ar konkrēto tirgotāju.

Būsim priecīgi uz klausīt jūsu komentārus, kritiku, ieteikumus un komplimentus. Rakstiet uz janis.kazotnieks@llkc.lv, zvaniet 26660676 vai brauciet ciemos uz LLKC centrālo biroju Rīgas ielā 34, Ozolniekos (216. kabinets).

Katalogs izveidots Valsts Lauku tīkla aktivitāšu ietvaros. **■**

Jānis Kazotnieks,

LLKC Inženiertehniskās nodaļas vadītājs

DĀRZKOPIĒBA

DZĪVNIĒKU ZIEMĀ RADĪTIE BOJĀJUMI AUGĻU UN OGU DĀRZOS

Iepriekš tikām skaidrībā, kā klimatiskie faktori var ietekmēt dārza ziemošanu. Tagad pienācis laiks noskaidrot, cik nozīmīgi un kādi var būt dzīvās radības izdarītie bojājumi, un kā tos nepieļaut, novērst un rīkoties.

Kas ir iespējamie kaitnieki mūsu dārzos? To skaits ir salīdzinoši plašs, sākot no tādiem lieliem dzīvniekiem kā brieži, stirmas, kā arī zaķi, bedri, ūdenszūrkas, žurkas, dažādu sugu peles, strupastes, atsevišķos gadījumos – pat kurmji.

Dārzu pasargāšanas pasākumi

Ja runājam par kaitējumus ierobežojošiem pasākumiem, tad mēs tos varam sadalīt divās lielās grupās. Pirmie ir saistīti ar kopējo dārza pasargāšanas profilaksi. Žogs ir pats vienkāršākais un drošākais veids, kā pasargāt augļu un ogu dārzu. Tas ir pietiekami efektīvs šķērslis, lai dārzu padarītu nepieejamu tieši nosacīti lielajiem postītājiem – briežiem, stirmām, arī zaķiem. Tomēr, lai tas tā patiešām būtu, ir vairāki priekšnosacījumi. Pirmkārt, žogam ir jābūt kvalitatīvam. Tas nozīmē, ka stabiem jābūt tādiem, kas spētu nokalpot vismaz dārzā esošo augļu koku ražošanas laiku. Stabiem jābūt ieraktiem vismaz 50–60 cm zemē, minimāli vismaz 7–10 cm diametrā, ja tie ir no koka. Metāla stabi var būt arī nedaudz tievāki. Žoga augstumam jābūt vismaz 1,80 m, ar 1,5 m var nepietikt sniegotā ziemā, jo lieli dzīvnieki tādu var arī pārlēkt. Tiek ražoti arī speciāli žogu pinumi ar atšķirīgu acu lielumu – augšā lielākas un uz apakšu arvien mazākas, minimāli pinuma acīm ir jābūt 6–7 cm lielām, tā nodrošinoties pret mazākiem dzīvniekiem kā zaķiem un bebriem. Attālumam starp stabiem ir jābūt ne mazāk kā 5 m, jānodrošina pinuma stabilitāte, vertikāls stāvoklis, lai tas sniega vai vēja spiediena rezultātā nesāktu locīties. Tāpēc ļoti svarīgi ir droši stiprinājumi. Lai žogs kalpotu ilgāk, jāizmanto tērauda stieples ar cinkojumu, jo alumīnija nebūs tik drošas. Stabus dažkārt izvēlas arī garākus, lai gar augšējo malu vēl varētu novilkt papildu stieples. Ziemas laikā noteikti žogu nāksies apsekot, jo sniega sanesumi un kupenas var sekmēt dzīvnieku pārklūšanu

Foto: Sarmīte Grundšteine

pāri žogam. Minimums, ko vajadzētu darīt ar sniegu, ir gar žogu to nomīdīt, kas gan, ja dārzs ir liels, ir ļoti nopietns darbs, kur bez tehnikas neiztikt. Ja kādas vietas žogā ir bojātas, tās vajag operatīvi salabot. Salīdzinoši viegli meža zvēri pārvarēs jebkuru cita veida žogu, kas varbūt izskatās interesanti no lauku vides viedokļa – dēļu, zaru žogi. Mazliet cita situācija ir ar dzīvžogiem, jo tie no Kaukāza plūmēm, vilkābelēm vai eglītēm var arī sekmīgi pasargāt no lielajiem meža dzīvniekiem, taču zaķis vienalga iespruks dārzā, tādēļ vienalga nāksies risināt jautājumu par augļu koku individuālo aizsardzību.

Augļukoki jāsargā individuāli

Ko īsti nozīmē pasargāt ziemā augļukokus individuāli? Tas nozīmē, ka atkarībā no augļukoka vecuma, lieluma, vainaga veic pasākumus, kas pasargā stumbru un daļēji arī vainagu no meža dzīvnieku bojājumiem. Parasti krūmogulājiem nekādus īpašus aizsardzības pasākumus neveic, jo arī meža zvēri tos nav īpaši iecienījuši. Pie individuāliem augļu koka aizsardzības pasākumiem mēs varam pieskaitīt stumbra ietīšanu, izmantojot dažādus aizsargājošus materiālus, piemēram, egļu skuju zari, stingrs gofrēts kartons, īpaši šim nolūkam paredzētas plastikāta materiālu atritināmas plāksnes, tīkli. Otrs veids ir smērēt uz stumbriem vielas, kas meža dzīvniekus atbaida – citādi sauktus arī par repelentiem, piemēram, *Certosan Bite Protection*, *Plantskid*.

Kā pareizi vajadzētu rīkoties ar vainaga un stumbra aizsargmateriāliem? Ja tiek izmantotas egļu skujujas, tad vajadzētu, lai tās būtu ar maksimāli bieziem zariem. Tos vajadzētu izvēlēties vairāk nekā 0,5 m garus, jo ar tādiem būs vieglāk nosegt augļu koka stumbru. Jauniem augļu kociņiem maksimāli kompakti saliek kopā arī zarus un tos sasien, atkarībā no skuju zaru garuma skujujas var nākties likt vairākos stāvos, vispirms no vismaz divām pusēm nosedz stumbru, lai nepaliktu spraugas, kur dzīvnieki var kociņu apgrauzt, apsien cieši vismaz divos augstumos, tad liek nākamo stāvu, lai ar tiem tiktu nosegti arī sasetie skeletzari. Tur skujujas jau nāksies likt no vairākām pusēm, lai visu labi nosegtu. Ja pašā augšā paliek ārā paši augļukoka zaru galiņi, tas vairs nav tik stratēģiski svarīgi, jo zaķis, kam parasti patīk nokost tieši zaru galus, tik augstu klāt netiks, ja vien neiestājas sniegotākā ziema novērojumu vēsturē. Var izmantot arī kartonus no vecām kastēm, tikai jāreķinās, ka šis materiāls var samirkstot izjukt, jo sevišķi gadījumā, ja atkusnis ir ilgstošs.

Labs variants ir plastikāta pašrullējošo plākšņu izmantošana. Tās ir viegli un ērti uzliedzamas, un ne tikai pasargās no zvēru postījumiem, bet arī stumbru no lielākām temperatūras svārstībām, jo to neapspīdēs saule, tā samazinot augļu koka stumbra bojājumus. Apakšējo daļu nedaudz ierušinot augsnē, salīdzinoši labi tiks pasargāts arī citkārt jutīgais sakņu kakls. Vēl cits vari-

ants ir izmantot sietus, kas pieejami ar 8 mm vai 2,5–4 mm acīm, bet plastikāta stiegras izmērs ir attiecīgi 2 un 1 mm. Pēdējais variants arī labi pasargās pret sīkākiem graužējiem – pelēm, strupastēm, jo īpaši, uzsniegot bagātīgam sniegam. Jāsaka, ka šo sietu platums nav pārāk liels – tikai 60 un 100 cm, tāpēc var nākties to griezt gareniskā virzienā, lai varētu aptīt pareizā augstumā. Arī šāda veida sieti daļēji var pasargāt no saules, negatīvo temperatūru ietekmes. Šo sietu lielā priekšrocība ir tā, ka tos var atstāt arī veģetācijas perioda laikā, tā aiztaupot papildu darbus pirms nākamās ziemšanas sezonas. Sieta polimēra materiāls ir gana elastīgs, tāpēc pat stumbra augšana resnumā īpašas raizes nesagādās.

Par sniegu un sīkajiem graužējiem

Jāteic, ka laika periodā, kad ir dziļš sniegs, un tas ir irdens, arī pie augļukoku stumbriem veidosies biezs sniega slānis. Tieši pa šādu sniegu ļoti patīk darboties lauka un meža strupastēm. Tad arī var rasties stumbra apakšējās daļas un sakņu kakla apgrauzumi, kas ļoti nopietni var ietekmēt augļukoka kopējo veselību. Vienkāršākais veids, kā šādu iespēju strupastēm nesagādāt, ir nomīdīt sniegu ap augļukokiem. Jāteic, ka tas ir salīdzinoši laikietilpīgs pasākums. Vienkāršāk to izdarīt ar rulli, lielākās platībās gan izmantojot traktortehniku. Lai strupastēm būtu mazāk patīkas vispār darboties pa augļukoku apdobs zonu, ļoti svarīgi ir nepieļaut ieviesties tādām daudzgadīgām nezālēm kā cūkpienes, zirgskābenes, dadži, jo šiem graužējiem tā ir ļoti iemīļota barība. Nav vēlams arī kurmju klātbūtne augļudārzā, jo to veidotajās alās šie graužēji ļoti labprāt iemītnās. Strupastes pievilina arī tas, ja augļudārza rindstarpās aug baltais āboliņš, jo tām ļoti patīk darboties tieši āboliņa blīvajā velēnā.

Par aizsargstādījumiem

Ko darīt vēl, lai nezāles ierobežotu? Veģetācijas perioda laikā augļudārzā 4–5 reizes nopļauj rindstarpas, pēdējo reizi jau pēc lapu nobiršanas, tā sekmējot arī nokritušo lapu sasmalcināšanu. Apdobēs tieši ap stumbriem liek 1 m mulčas kārtu, bet, ja audzē puspundura vai sēklaudziem potētās ābeles, pārējo apdobs daļu sekli uzfrēzē, tas sekmēs

arī apdobē ziemojošo kaitēkļu bojāeju. Arī kritušie augļi, kas palikuši nenovākti, lieliski pievilina šos graužējus. Aizsargstādījumos vajag iekļaut sarkano un arī melno plūškoku, arī tie darbojas kā atbaidītāji.

Interesanta ir iespēja dārzā radīt labvēlīgus apstākļus šo graužēju dabiskajiem ienaidniekiem, tādiem putniem kā pūces (kā lai neatceras paša dārzā agrāk ausainās pūces varenos pēcnācēju saimi), lauku piekūns, peļu klijāns. No zīdītājiem noteikti ir jāpiemin mazie plēsēji – sermulis, zebiekste, sesks, cauna, ūdrs un lielākais no tiem – lapsa. Lauku piekūni labprāt ligzdo vecās vārnu ligzdās, tiem var uztaisīt arī būri 30x30x30 cm, ieeju veidojot visā būra platumā 15 cm augstumā. Būri līdz pusei ieber koku skaidas. Novieto 3–7 m augstumā pie saimniecības ēku sienām, uz atsevišķiem kokiem.

Graužēji dzīvo apslēpti

Sarežģītāk būs ar ūdensžurkām gadījumos, kad augļudārzs atrodas dabīgu vai mākslīgi izraktu ūdenskrātuvju – ezeru, dīķu, uzpludinājumu – tiešā tuvumā. Problēma ir tā, ka šie graužēji dzīvo ļoti apslēptu dzīvi, pareizāk sakot, zem augsnes līmeņa. Alu veidotā sistēma, kas, lai arī nav dziļa, tikai 10–20 cm zem augsnes virskārtas, tomēr to kopgarums var būt gana iespaidīgs, pat līdz 100 m. Alu izejas var būt pat zem ūdens līmeņa vai krastmalā augošos krūmājos. To izceiršana var nedaudz ierobežot graužēju aktivitāti. Savukārt darbības zona ir vēl iespaidīgāka, tā konstatēta pat 180 m attālumā no ūdenskrātuves. Lielākais posta darbs ir tas, ka graužēji lielākoties barojas tieši ar augļu koku saknēm, tās apgraužot, bieži pat tur tiek iekārtotas ligzdas pēcnācējiem. Konkrētam augļukokam un apkārtējiem, neko nedarot, tas ir kā nāves spriedums, jo īpaši jaunajiem augļukokiem. Viens no profilaktiskajiem pasākumiem ir gar ūdens krastu ierakt zemē vismaz 60–80 cm dziļumā metāla sietu ar 2x2 cm lielām acīm, ja acis būs lielākas, ūdensžurkas tiks cauri.

Visbeidzot, gan ar zināmiem nosacījumiem, var izmantot saindētas ēsmas, nodrošinot, ka tām nepieklūs mājdzīvnieki. ■

Māris Narvils, LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā

LAD INFORMĀCIJA

ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAS RAŽOŠANAS POTENCIĀLA ATJAUNOŠANAI

Lauku atbalsta dienests (LAD) izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Lauku attīstības programmas (LAP) pasākuma “Dabas katastrofās un katastrofālos notikumos cietušā lauksaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un piemērotu profilaktisko pasākumu ieviešana” apakšpasākumā “Atbalsts profilaktiskajiem pasākumiem, lai mazinātu epizootiju un epifitotiju iespējamās sekas”.

Otrās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana apakšpasākumā notiks no 2016. gada 22. februāra līdz 2016. gada 22. martam ar kopējo publisko finansējumu pieci simti tūkstoši eiro.

Atbalsta mērķis ir sniegt atbalstu dzīvnieku sevišķi bīstamo infekcijas slimību izplatības (epizootijas) riska mazināšanai, paredzot preventīvo pasākumu ieviešanu teritorijās, kurās slimība jau ir konstatēta, kā arī profilaktisko pasākumu ieviešanu ārpus epizootijas teritorijā esošām saimniecībām, lai mazinātu slimības straujas izplatības risku citās teritorijās.

Kārtā iesniegto projektu īstenošanas beigu termiņš ir viens gads no lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanu spēkā stāšanās dienas.

Plašāka informācija par atbalsta pasākumiem, pretendentiem, projektu iesnieguma veidlapas un cita noderīga informācija ir pieejama LAD mājaslapā www.lad.gov.lv.

Projektu iesniegumi jāiesniedz LAD reģionālo lauksaimniecības pārvalžu klientu apkalpošanas daļās vai LAD klientu apkalpošanas daļā Rīgā, Republikas laukumā 2, 2. stāvā (tālrunis 67095000).

Projekta iesniegumu elektroniska dokumenta formā, parakstītu ar elektronisko parakstu un apliecinātu ar laika zīmogu Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā, var iesniegt arī lad@lad.gov.lv. ■

LAD informācija

**BRISELES
GAITEŅOS**

PĀRTRAUČ ATBALSTU CŪKGAĻAS UZGLABĀŠANAI

Janvāra beigās Eiropas Komisija (EK) pārtrauca pieteikšanos cūkgaļas privātās uzglabāšanas atbalstam, kas tika uzsākts šī gada 4. janvārī. Lēmums pieņemts, jo trīs nedēļu laikā sasniegts noteiktais apjoms, par kādu bija plānots izmaksāt atbalstu.

EK ziņo, ka triju nedēļu laikā ES dalībvalstis no tirgus izņēmušas uzglabāšanā uz pie-

ciem mēnešiem novietojušas 89 841 tonnu cūkgaļas. Par šo pakalpojumu no ES budžeta tiks samaksāti 27,6 miljoni eiro. EK atzīst, ka tuvākajā laikā negrasās atjaunot atbalstu cūkgaļas privātajai uzglabāšanai, jo jā-rēķinās, ka pēc pieciem mēnešiem tā būs jā-realizē, līdz ar to radot jaunu risku tirgus destabilizēšanai. Turklāt šogad privātajā uzglabāšanā ar ES atbalstu tika atļauts pieņemt lielāku apjomu nekā pērn, kad noliktavās nonāca 60 tūkstoši tonnu cūkgaļas. Atzīstot, ka situācija cūkgaļas tirgū joprojām ir saspringta, EK vienlaikus arī uzsver, ka atbalsta shēmas ieviešanai bijis rezultāts – cenas kritums, kas izteikti bija vērojams pērnā gada beigās, bet

šī gada sākumā, līdz ar atbalsta shēmas ieviešanu, esot apstājies.

ES dalībvalstis gan ziņo, ka papildu privātās uzglabāšanas atbalstam tās ir gatavas izmantot citas atbalsta shēmas cūkopības nozarei no kopumā tai atvēlētajiem 420 miljoniem eiro.

Atbalstu cūkgaļas privātajai uzglabāšanai izmantojušas kopumā 18 dalībvalstis, no tirgus izņemot 4,5% no ES tirgū nokautajiem dzīvniekiem. Visvairāk privātās uzglabāšanas atbalstu izmantojusi Vācija, kas uzglabāšanā novietojusi 26 000 tonnas jeb 29% no kopējā apjoma, Spānija – 19 000 tonnas (22%), Dānija – 12 000 tonnas (13%) un Nīderlande – 11 000 tonnas (12%). ■

JAUNAJIEM LAUKSAIMNIEKIEM VAJAG ZEMI UN ZINĀŠANAS

Zemes trūkums, ierobežota pieeja finanšu resursiem, kā arī kvalificēta darbaspēka trūkums, ir galvenie iemesli, kas jaunajiem lauksaimniekiem traucē attīstīties, tā secināts ES Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta pētījumā.

Pētījumā aptaujāti vairāk nekā 2200 jaunie lauksaimnieki vecumā līdz 40 gadiem visās 28 ES dalībvalstīs, un noskaidrotas, viņuprāt, nozīmīgākās problēmas, kas traucē attīstīties, zināšanu apguves resursi un iespējas piedalīties dažādās apmaiņas shēmās pasaulē.

Zemes iegāde un noma ir galvenā problēma visu ES dalībvalstu lauksaimniekiem. Vienlaikus pētījuma autori secina, ka zemes trūkums mazāk ir izteikts lielu saimniecību īpašniekiem, kas specializējušies konkrētās nozarēs. Šiem saimniekiem nozīmīgāka ir jaunu zināšanu un tehnoloģiju apguve. Otra galvenā problēma, kas traucē attīstīties, ir pieeja finanšu resursiem un kvalificētam darbaspēkam.

Vairums jauno lauksaimnieku uzsver, ka viņiem nepieciešamas papildu zināšanas jaunākajās lauksaimniecības tehnoloģijās, kā arī saimniecību menedžmentā un biznesa stratēģijas

izstrādē. Tiek uzsvērts zināšanu trūkums uzņēmējdarbības prasmēs, tajā skaitā finanšu jomā, mārketingā un komunikācijā.

Vaicāti, kā apgūst jaunas zināšanas un meklē saimniekošanai nepieciešamo informāciju, vairums norādījuši, ka vispirms konsultējas ar kolēģiem un sazinās ar lauksaimnieku nevalstiskajām organizācijām, kuru biedri viņi lielākoties ir. Tāpat augstu tiek vērtēti lauksaimniecības konsultantu padomi.

Ne mazāk svarīgs zināšanu un jaunas informācijas ieguves avots ir internets, lauka dienu un citu saimniecību apmeklējums, izstādes un gadatirgi, drukātie nozares mediji, kā arī kursi, semināri un konferences. Pētījuma autorus pārsteidzis fakts, ka mazāk, nekā cerēts, populāras ir e-apmācības, diskusijas interneta vidē un sociālie mediji. Šīs iespējas tiek izmantotas, taču netiek vērtētas kā pietiekami kvalitatīvas.

Pētījuma autori secinājuši, ka atšķiras jauno lauksaimnieku vajadzības jaunajās un vecajās ES dalībvalstīs. Vecajās ES valstīs ir lielāks pieprasījums pēc specifiskām zināšanām konkrētās nozarēs, bet jaunajās vairāk vēlas iegūt vispārīgas zināšanas un attīstīt dažādas iemaņas un prasmes.

Turklāt jauno ES valstu lauksaimnieki ir atvērtāki dažādām lauksaimnieku apmaiņas shēmām.

Aptaujājot jaunus lauksaimniekus Latvijā, pētījuma autori konstatējuši, ka mūsu jaunajiem lauksaimniekiem visvairāk traucē saimniekot kvalificēta darbaspēka, tehnikas un sezonas strādnieku trūkums, ka arī iespēja iegādāties zemi un, vairāk nekā citās dalībvalstīs – trešo personu, precīzāk, – vecāku jaukšanās saimniekošanā. Interesanti, ka pieeja finanšu resursiem Latvijā jaunajiem saimniekiem nerada problēmas, un atšķirībā no kolēģiem citās ES valstīs šķiet, ka viss ir kārtībā arī ar lauksaimniecības pakalpojumu servisu un konsultantu pieejamību.

Vaicāti, kādas prasmes vēlas attīstīt, Latvijas jaunie zemnieki norādījuši, ka pietrūkst, pirmkārt, prasmes biedroties un komunicēt. Tāpat tiek uzsvērtā nepieciešamība papildināt zināšanas finanšu pārvaldībā, fermu menedžmentā, jauno tehnoloģiju apguvē, dzīvnieku turēšanā un mārketingā.

Latvijā tika aptaujāti 75 jaunie lauksaimnieki, kas nodarbojas ar augkopību un lopkopību. No viņiem 14,7% bija bioloģisko saimniecību vadītāji, 16% – ieguvuši augstāko lauksaimniecisko izglītību, vidējais vecums – 21,8 gadi. ■

IEVIESIS "DZELTENO KARTIŠU" SISTĒMU

Lai uzlabotu pieteikšanos ES maksājumiem un mazinātu lauksaimnieku satraukumu iespējamu soda naudu saņemšanu par kļūdām maksājumu pieteikumos, Eiropas Komisijas Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts nācis klajā ar priekšlikumu ieviest tā saukto "dzeltenu kartīšu" jeb brīdināšanas sistēmu.

Par "dzeltenu kartīšu" sistēmas ieviešanu tuvākā nākotnē ES Lauksaimniecības komisārs Fils Hogans paziņoja ES lauksaimniecības žurnālistu gada sanāksmē janvārī. Šīs sistēmas ieviešana notikšot tiešmaksājumu vienkāršošanas ietvaros, un mērķis ir mazināt lauksaimnieku bailes no soda naudām, kas tiek aprēķinātas, ja konstatētas kļūdas pieteikumos.

"Dzelteno kartīšu" sistēma paredz trīs brīdināšanas elementu ieviešanu. Pirmais elements – atļaut veikt labojumus tiešmaksājumu pieteikumos vēl 35 dienas pēc pēdējā iesniegumu pieņemšanas datuma. Otrais elements – zemes pārdeklarācija līdz 3% no kopējās atbalstam pieteiktās zemes platības, vai līdz 2 ha sodus pirmajā reizē nepiemērot, kā arī piemērot vienu sodu par kļūdām, kas konstatētas vairākās pieteikumu kategorijās. Trešais elements – ja pārdeklarācija ir līdz 10%, pirmajā reizē, kad šāds fakts konstatēts, piemērot soda naudu, kas ir uz pusi mazāka nekā patlaban noteiktā.

Vienlaikus lauksaimniekiem, kuri saņems "dzeltenu kartīti", jāreķinās, ka viņi tiks iekļauti brīdinājumu saņēmēju reģistrā, un nakamajā gadā saimniecībā tiks veiktas kontroles.

Fils Hogans norāda, ka šis pasākums uzlabos lauksaimnieku izpratni par tiešmaksājumu sistēmu un vienkāršos arī šobrīd sarežģīto sankciju sistēmu. Mērķis esot, nevis par katru cenu sodīt katru pārkāpēju, bet gan uzlabot ES un dalībvalstu līdzekļu pārvaldību. **■**

Iveta Tomsons, LLKC Apgāda vadītāja

ES AUDZĒ LAUKSAIMNIECĪBAS EKSPORTU

ES lauksaimniecības un pārtikas eksporta vērtība pērn novembrī sasniedza 10,9 miljardus eiro, kas ir aptuveni par 500 miljoniem eiro vairāk nekā 2014. gada novembrī, – tā janvārī notikušajā ES lauksaimniecības žurnālistu gada sanāksmē ziņoja ES lauksaimniecības komisārs Fils Hogans.

Šāds rādītājs vērtējams kā atzīstams, jo īpaši, ņemot vērā, ka pēdējo 12 mēnešu laikā ES eksporta apjomi auguši par 5,7% salīdzinājumā ar 12 mēnešiem iepriekš. Komisārs norāda, ka pērn ievērojami audzis eksports uz ASV un Ķīnu, tādējādi šajos tirgos nonāk ievērojams apjoms to lauksaimniecības preču, kas iepriekš tika sūtīti uz Krieviju. Neskatoties uz to, ka pēdējos 12 mēnešos lauksaimniecības preču eksports uz Krieviju samazinājies par 41%, šī valsts joprojām ir ceturta lielākā ES tirdzniecības partnere, kurā ik mēnesi nonāk lauksaimniecības produkcija pusmiljarda eiro vērtībā. Komisārs uzsver, kaut arī EK ir gatava rīkoties, lai panāktu kompromisu ar Krieviju un līdz gada vidum embargo tiktu atcelts, tomēr, kā saka F. Hogans, – lai deļotu tango, nepieciešama sapratne starp diviem partneriem.

Acīmredzot, ES lauksaimniecības preču eksportētāji pagaidām uz ātru sapratnes panākšanu ar Krieviju necer un turpina meklēt jaunus noieta tirgus.

Tos izdodas atrast austrumu valstīs, uz kuriem eksporta apjomi auguši ievērojami – novembrī uz Saūda Arābiju par 31%, Turciju – par 21%, Izraēlu – par 15,6% un Dienvidkoreju – par 15,4%. Gada laikā ievērojami audzis eksports uz ASV (+18%) un Ķīnu (+41%).

Kuru produktu eksports visvairāk audzis? Pēdējo 12 mēnešu laikā par 70% pieaudzis labības eksports, par 9% vairāk izvests vīns, par 7% – spirtotie dzērieni un liķieri, bet dzīvnieku eksports kāpis par 25%. Savukārt eksporta kritums piedzīvots piena pulverim (-16%), augļiem (-13,9%) un sieram (-4,5%). **■**

copa * **cogeca**

european farmers

european agri-cooperatives

COPA-COGECA ir Eiropas līmeņa lauksaimnieku organizācija ES dalībvalstu lauksaimnieku pārstāvjiem komunikācijā ar lauksaimniecības politikas veidotāju EK un citām starptautiskām institūcijām. **COPA** dibināta 1958. gadā, **COGECA** dibināta 1959. gadā, un no 1962. gada abas organizācijas strādā apvienoti.

COPA ir pārstāvētas 60 ES dalībvalstu lauksaimnieku NVO un 36 partnerorganizācijas no Eiropas valstīm – Islandes, Norvēģijas, Šveices.

COGECA pārstāv 38 lauksaimnieku nevalstiskās kooperatīvu organizācijas no ES dalībvalstīm un partnerorganizācijas no Eiropas Ekonomiskās zonas valstīm.

COPA-COGECA biedru organizāciju intereses tiek aizstāvētas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā.

PIEREDZE

SMILTSĒRKŠĶI – IZEJVIELA 70 PRODUKTIEM

Šī gada Berlīnes Zaļajā nedēļā jau atkal varēja iepazīt neskaitāmus produktus no teju visām pasaules valstīm. Starp tiem arī smiltsērķšķu produkcija no kādas Brandenburgas pavalsts saimniecības. Ar ko šī saimniecība īpaša? Jau 30 gadus tā pieder vienai ģimenei, kura no šīs zeltainās ogas spējusi radīt 70 dažādus produktus ar izcilu kvalitāti.

Uzņēmums “Christine Berger GmbH&Co” atrodas gleznainā Glinlovera ezera krastā, Petcovā, netālu no Potsdamas. “Visus 150 hektāros augošos smiltsērķšķus paši apkopjam, ražu novācam un pārstrādājam dažādos produktos. Saimniekot sākām jau 1993. gadā, intensīvi sadarbojoties ar zinātniekiem, kuri ļāva būt pirmajiem, kuri Brandenburgas pavalstī papildus sulai sāka ražot arī citus produktus ar smiltsērķšķiem,” stāsta saimniece Kristīne Bergere.

Pirmās ražas saimniecībā pārstrādāja sulā, pievienojot tai cukuru, jo lielākā daļa pircēju vēlas sulu, kas dzerama uzreiz un nav tik skāba. Tomēr ir pieprasījums arī pēc 100% dabīgas sulas, kas arī tiek nodrošināta. Vēlāk saimniece sāka gatavot arī dažādas tējas ar smiltsērķšķi, liķieri un degvīnu, karameles un želejkonfektes, sieru un visdažādākos kosmētikas līdzekļus. Starp citu, populārākais no tiem ir ziede, kura ātri sadziedē apdegumus.

Foto: Ilze Rūtenberga-Bērziņa

Kristīne Bergmane atzīst – smiltsērķšķis par ģimenes biznesu izvēlēts, pateicoties savām unikālajām ārstnieciskajām īpašībām, jo viņa vēlas, lai par tām uzzinātu iespējami vairāk cilvēku

Saimniecība ir arī tūristu iecienīta

Kristīne Bergmane: “Kādā mirklī sapratām, ka nevēlamies būt tikai ražojoša saimniecība, bet vēlamies smiltsērķšķa vērtīgās īpašības darīt zināmas arī plašākai sabiedrībai. Tā nonācām pie domas par saimniecības pārvēršanu lauku tūrisma objektā, kurā vienuviet var vērot pašu ogu audzēšanas, novākšanas un pārstrādes procesu, ne vien galarezultātu iegādājoties mūsu veikaliņā, bet arī mierpilnā lauku ainavā baudot to restorānā oranžērijā.”

Restorānā tiešām rodamas interesantas garšas buķetes, piemēram, smiltsērķšķu sinepju zupa vai truša aknas, kas ceptas smiltsērķšķu vīna mērcē.

Saimnieku ideju vācieši tiešām ir uztvēruši ļoti pozitīvi, un katrā tūrisma sezonā uz Petcovu brauc tūkstošiem apmeklētāju. Restorāna vajadzībām dārzenus un garšaugus saimnieki izaudzē paši, pārējo piepērkot no apkaimes zemniekiem. Arī ražošanas process viesiem ir ļoti aplūkojams, jo par Eiropas Savienības līdzekļiem celtajā pārstrādes cehā ir stiklotas sienas.

► 16. lpp.

Degustāciju zālē viesiem ir iespēja visu ražošanas procesu skatīt pašiem savām acīm

Šī gada Berlīnes Zaļās nedēļas ietvaros Kristīnes Bergmanes ģimenes uzņēmums savam daudzo apbalvojumu sarakstam pievienoja vēl vienu – reģionālo balvu par produktu “Brandenburgas ābolu – smiltsērķšķu sula”

Saimniecībā izveidotajā veikalīņā Bergmaņu ģimene tirgo ne vien smiltsērķšķu produkciju, bet arī kaimiņu zemnieku un uzņēmēju produkciju, piemēram, mājās gatavotus makaronus, plūškoka sulu, pinumus un dažādus suvenīrus

◀ 15. lpp.

nas, caur kurām var sekot notiekošajam, nesteidzīgi degustējot smiltsērķšķu sulu vai vīnu un skatoties filmiņu par saimniecības tapšanu nelielā demonstrējumā zālē.

No izaudzēšanas līdz pārstrādei

“Mūsu saimniecības pamatideja ir – būt par galveno punktu Brandenburgas pavalstī, kurā pieejama itin visa informācija par smiltsērķšķi no tā izaudzēšanas līdz pārstrādei. Esam sadarbojušies ar zinātniekiem, lai radītu šķirnes, kas viegli novācamas. Tā kā smiltsērķšķi Vācijā intensīvi sāka audzēt vien 70. gados, daudz skaidrojām sabiedrībai par tā vērtīgajām ārstnieciskajām īpašībām. Šķiet, šis darbs atmaksājas, jo mūsu saimniecībā pierē-

Siers ar smiltsērķšķiem

zdes apmaiņā bijuši cilvēki jau no 17 pasaules valstīm,” lepojas Kristīne Bergmane.

Gada laikā no 150 hektāriem smiltsērķšķu novāc 120 līdz 150 tonnas

ogu, kuras izmanto pilnībā. Sā-

kotnēji iegūst sulu, no sēkliņām – eļļu, bet no pāri palikušajām miziņām gatavo plāceņus lopbarībai, – tos īpaši iecienījuši zirgi. Saimniecībā gada laikā strādā 26 darbinieki, ogu novākšanas sezonā to ir vairāk.

Saražoto produkciju tirgo Polijā, Čehijā, Ungārijā, Austrijā, Šveicē, Dienvidkorejā un arī Lietuvā.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,

LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsons
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespēsts SIA “Talsu tipogrāfija”

“Lauku Lapa” var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163.